مستوفي، حمدالله؛

نزهه القلوب، بكوشش دبيرسياقي، تهران طهوري ١٣٣٦، ٢٤٥ ص، چـاپ اخيـر در دنياي كتاب به كوشش لسترنج، ١٤٠ ص.

كتاب

نزهة القلوب

تأليف

عالم فاضل حمدالله مستوفي قزويني

اطاب‌الله ثراه

المقالة الثّلاثة

در صفت بلدان و ولايت و بقاع

بسعي و اهتمام و تضحيح اقّل العباد

گاي ليسترانج انگليسي

در مطبعة بريل در ليدن از بلاد هلاند بطبع رسيد

سنة ١٣٣١ هجري مطابق سنة ١٩١٣ مسيحي

در تاريخ كرمان[i] آمده است كه گشتاسف آنجا آتش خانه ساخته بود پس اردشير بابگان قلعه شهر ساخت و بردشير خواند طالع عمارتش برج ميـزان و بهـرام بـن شـاپور ذوالاكتاف بر آن عمارات افزود و در كتاب سمط‌العلي آمده است كه حجّاج بـن يوسـف غضبان بن التبشعري را بفتح آن ولايت فرستاده بود او بحجّاج نوشته بود[ii] ماءها و شل و ثمرها دقل ولّصها بطل إن قل الجيوش بها ضاعوا و آن كثرت جـاعوا او آن سـپاه را بـاز خواند و در عهد عمر عبدالعزيز بردست صفوان فتح شد و بفرمـان عمـر عبـدالعزيز در و مسجد جامع عتيق ساختند و امير علي الياس درو باغ شيرجاني ساخت كـه اكنـون آن نيز عمارتست و قلعه كوه هم او ساخت و جامع تبريزي[iii] تورانشاه سلجوقي ساخت و در گواشير از مزار اكابر اوليا شاه شجاع كرماني است بم از اقليم سيم است طولش از جزاير خالدات صب و عرض از خطّ استوالح‌ك گويند كه كرم هفتواد در آنجـا بتركيـد[iv] بـدان سبب آنرا بم خواندند قلعه حصين دارد و هوايش از جيرفت خوشتر است و بگرمي مايل است، جيرفت از اقليم سيم است طولش از جزاير خالدات صح و عرض از خطّ استوكزن در تاريخ كرمان آمده است بوقت آنكه عبدالله عمـر عبـد العزيـز رضـي‌الله عنهمـا فـتح كرمان مي‌كرد آن موضع بيشه بود و در او سباع ضارّي بود لشكر اسلام آنرا پاك كردنـد و ديه‌ها ساختند و هر يك بنام بانيش موسوم گردانيدند هوايش گرمست و آبش از ديـو رود درو نخلستان بسيار بود و خرما ارزان بود، خيص از اقليم سيم است طولش از جزاير خالدات صج و عرض از خط استوا لا هواش گرم اسـت و آبـش از رود درو نخـل بـسيار است، ريغان[v] در تاريخ كرمان امده كه بهمـن بـن اسـفنديار سـاخت هـوايش گرمـست حاصلش غلّه و جرما باشد، سيرجان از اقليم سيم است طولش از جزاير خالدات مرك

پي نوشت:

---

[i]-Cf. H. Kh. No: ۷۲۵۳
[ii] - Of. Mas. V. ۳۴۱.
[iii] - Variants يزدى، برى، بربرپ
[iv] - مقبز كنند، مقبر كند
[v] - ريقان